

Być Polakiem – być chrześcijaninem

Polska od wielu wieków jest narodem chrześcijańskim. Wiara i tradycje religijne przekazywane tu z pokolenia na pokolenie kształtują nas od dziecka. W rodzinie poznajemy Boga, zasady moralności chrześcijańskiej oraz uczymy się miłości – do Stwórcy, do drugiego człowieka, do naszej ojczyzny.

Oddać cesarzowi to, co cesarza, a Bogu to, co należy do Boga

Wtedy faryzeusze odeszli i naradzali się, jak by Go podchwycić w mowie. Posłali więc do Niego swych uczniów razem ze zwoleńnikami Heroda, aby Mu powiedzieli: «Nauczycielu, wiemy, że jesteś prawdomówny i drogi Bożej w prawdzie nauczasz. Na nikim ci też nie zależy, bo nie oglądasz się na osobę ludzką. Powiedz nam więc, jak ci się zdaje? Czy wolno płacić podatek cesarzowi, czy nie?». Jezus przejrzał ich przewrotność i rzekł: «Czemu wystawiacie Mnie na próbę, obłudnicy? Pokażcie Mi monetę podatkową!». Przynieśli Mu denara. On ich zapytał: «Czyj jest ten obraz i napis?». Odpowiedzieli: «Cezara». Wówczas rzekł do nich: «Oddajcie więc cesarzowi to, co należy do cesarza, a Bogu to, co należy do Boga». Mt 22, 15-21

Człowiek wobec Boga i ojczyzny

Jezus był członkiem narodu izraelskiego. Miał swoją ziemską ojczyznę. Dzięki swej Matce – Maryi i opiekunowi – Józefowi, którzy go wychowywali, poznał jej kulturę i zwyczaje. Przestrzegał świąt i tradycji religijnych swojego narodu.

W swoim nauczaniu wielokrotnie podkreślał, że człowiek powinien być wierny Bogu – Jemu oddawać cześć i swoją miłością odpowiadać na Jego miłość. Jednocześnie zwracał uwagę na obowiązek respektowania praw i zasad życia społecznego narodu i państwa, w którym się żyje, i na umiejętność odróżniania tego, co do danej wspólnoty jest przypisane.

Związek wiary z życiem narodu polskiego

Dzieje naszej ojczyzny ukazują wyraźnie związek wiary i chrześcijańskiego systemu wartości z życiem narodu. Już pierwsi władcy, troszcząc się o dobro i rozwój kraju, dokładali wielu starań, aby Polska stawała się krajem prawdziwie chrześcijańskim. Kiedy była taka potrzeba, rycerstwo, któremu ducha dodawał śpiew hymnu *Bogurodzica*, stawało w obronie naszych granic, zawierając siebie i naród opiece Bożej. Niejednokrotnie, walcząc z pogańskimi najeźdźcami, broniło wiary chrześcijańskiej.

Kościół wspierał naród w najtrudniejszych doświadczeniach. Kiedy Polska znalazła się pod zaborami i jako państwo zniknęła z map (1795–1918), duchowni przekonani o słusznej sprawie dążenia do niepodległości, wspierali wiernych w codziennym życiu i działaniach podejmowanych w walce o wolność. Pomimo zakazu zaborców wielu duchownych prowadziło pracę duszpasterską i oświatową w języku polskim, umożliwiało dostęp do polskiej literatury religijnej i świeckiej. Podczas zrywów powstańczych duchowni aktywnie wspierali walczących z zaborcami. Wszystkie te działania pomogły Polakom zachować wiarę, poczucie przynależności narodowej i nadzieję na odzyskanie niepodległości (ziściło się to dopiero po zakończeniu pierwszej wojny światowej w 1918 roku).

Również podczas drugiej wojny światowej kapłani dawali duchowe wsparcie wiernym, a także brali udział w akcjach konspiracyjnych. Wielu księży towarzyszyło walczącym żołnierzom, pełniąc posługę kapelanów. Księża osadzeni w obozach koncentracyjnych wspierali duchowo swoich współwięźniów. Wielu z nich oddawało życie za ojczyznę.

SŁOWNIK

Ojczyzna – kraj, w którym ktoś się urodził, którego jest obywatelem lub z którym jest związany więzią narodową.

„Wyraz ‘ojczyzna’ łączy się z pojęciem i rzeczywistością ojca. Ojczyzna to po-niekąd to samo co ojcowizna, czyli zasób dóbr, które otrzymaliśmy w dziedzictwie po ojcach” (św. Jan Paweł II).

Honor – godność osobista, dobre imię, cześć.

Bóg – Honor – Ojczyzna – dewiza Wojska Polskiego. Jej pełne brzmienie (przez wiele lat funkcjonowała bez pierwszego członu) przywrócono w czasie drugiej wojny światowej w Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie.

Dewiza – myśl przewodnia wskazująca kierunek działania.

Janury Suchodolski, *Obrona Częstochowy*, 1845

Także po zakończeniu wojny wiara w Boga pomogła narodowi polskiemu przetrwać trudne czasy ograniczeń swobód obywatelskich wynikłych z panującego wówczas ustroju i doprowadzić do przemian, które nastąpiły w Polsce pod koniec XX wieku. Nieocenioną pomoc i wsparcie dał wówczas Polakom papież Jan Paweł II.

Bóg – Honor – Ojczyzna

Hasło to – towarzyszące polskiemu rycerstwu już w XVI wieku oraz pojawiające się polskiej literaturze okresu zaborów – wskazuje nam trzy najważniejsze wartości: Bożą miłość, którą powinniśmy odwzajemniać, honor, czyli godność człowieka, którą powinniśmy zachować, oraz miłość do ojczyzny, która wyraża się w naszej odpowiedzialności za jej losy. Są to wartości ponadczasowe, które tkwią w tradycji narodu.

„Dziedzictwo zasad i wartości, wyrażanych przez autentyczną religijność, stanowi dla narodów (...) bogactwo. Przemawia ono bezpośrednio do sumienia i do rozumu ludzi, przypomina o konieczności nawrócenia moralnego, motywuje do systematycznego praktykowania cnót i do zbliżania się do siebie nawzajem z miłością, w duchu braterstwa, jako członkowie jednej rodziny ludzkiej” (Benedykt XVI).

Patriotyzm, czyli umiłowanie ojczyzny, to nasz religijny obowiązek

„Jeśli pytamy o miejsce patriotyzmu w Dekalogu, to odpowiedź jest jednoznaczna: wchodzi on w zakres czwartego przykazania, które zobowiązuje nas, aby czcić ojca i matkę. (...) To dziedzictwo duchowe, którym ojczyzna nas obdarza, dociera do nas poprzez ojca i matkę (...)” (św. Jan Paweł II).

Pomnik Armii Krajowej w Sopocie

Jeśli Bóg będzie na pierwszym miejscu, wszystko inne będzie na swoim miejscu. św. Augustyn

Stanisław Witkiewicz, *Ranny powstaniec*, 1881

*Nie rzucim, Chryste, świętyń Twych,
nie damy pogrześć wiary!
Próżne zakusy duchów złych
i próżne ich zamiary.
Bronić będziemy Twoich dróg,
tak nam dopomóż Bóg,
tak nam dopomóż Bóg.*

1. Na jakie wartości wskazuje hasło: Bóg – Honor – Ojczyzna?
2. W jaki sposób wiara chrześcijańska wpływała na losy naszego narodu?